

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Opolu

LOP.410.018.01.2021

Pani
Irena Lebedzińska
Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu
Powiatowy Urząd Pracy w Opolu
ul. Majora „Hubala” 21, 45-266 Opole

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Zmienne zgodnie z treścią uchwały nr KPK-KPO.443.82.2022
Komisji Rozstrzygającej z dnia 4 lipca 2022 r.

P/21/018 - Efekty wybranych działań państwa podejmowanych w celu łagodzenia skutków epidemii
w gospodarce

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Opolu
ul. Krakowska 28, 45-075 Opole
T +48 77 449 70 00, F +48 77 449 70 44
lop@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne

Jednostka kontrolowana	Powiatowy Urząd Pracy w Opolu, ul. Majora „Hubala” 21, 45-266 Opole ¹
Kierownik jednostki kontrolowanej	Irena Lebedzińska, Dyrektor Powiatowego Urzędu Pracy w Opolu, od 24 stycznia 2017 r. ²
Zakres przedmiotowy kontroli	<ol style="list-style-type: none">1. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy2. Analiza efektów udzielonego wsparcia
Okres objęty kontrolą	Lata 2020-2021 (do 30 czerwca)
Podstawa prawna podjęcia kontroli	Art. 2 ust. 2 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli ³
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Opolu
Kontrolerzy	<ol style="list-style-type: none">1. Grażyna Powęska, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/82/2021 z 17 września 2021 r.2. Wojciech Goleński, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LOP/83/2021 z 17 września 2021 r.

(akta kontroli str. 1-2)

¹ Dalej: PUP lub Urząd.

² Dalej: Dyrektor.

³ Dz. U. z 2022 r. poz. 623, dalej: ustawa o NIK.

II. Ocena ogólna⁴ kontrolowanej działalności

OCENA OGÓLNA

W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom epidemii COVID-19 Urząd wdrożył instrumenty wsparcia przewidziane w ustawie z 2 marca 2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych⁵. Po ogłoszeniu stanu epidemii i rozpoczęciu wdrażania instrumentów pomocowych, Urząd nie był jednak w pełni przygotowany kadrowo i organizacyjnie do realizacji zadań w zakresie obsługi przedsiębiorców korzystających z tarczy antykryzysowej. Z czasem organizacja pracy Urzędu została dostosowana do realizacji zadań obsługi przedsiębiorców korzystających ze wsparcia, co umożliwiło jego sprawne udzielanie. Postępowanie pracowników PUP w zakresie rozpatrywania wniosków oparte było o procedury, które nie zostały pisemnie sformalizowane. W szczególności nie uregulowano pisemnie wewnętrznych zasad weryfikacji złożonych wniosków o wsparcie oraz zasad umarzania udzielonych pożyczek.

W latach 2020-2021 (do 30 czerwca) do Urzędu wpłynęło łącznie 23 186 wniosków podmiotów ubiegających się o pomoc w ramach poszczególnych tarcz antykryzysowych. Urząd pozytywnie rozpatrzył i podpisał umowy z 20 236 podmiotami i na tej podstawie udzielił wsparcia beneficjentom w kwocie ogółem 130 895,4 tys. zł, w tym 128 681,9 tys. zł dla przedsiębiorców (mikro, małych i średnich oraz samo-zatrudnionych), 1 636,7 tys. zł dla organizacji pozarządowych oraz 576,8 tys. zł dla kościelnych osób prawnych.

Urząd monitorował realizację działań pomocowych sporządzając i analizując raporty z realizacji tarcz antykryzysowych, zawierające informacje o liczbie wniosków oraz o wydatkowanych kwotach. Raporty te generowane były na potrzeby ministra właściwego do spraw pracy.

Weryfikacja przestrzegania przez beneficjentów warunków otrzymania pomocy była realizowana zgodnie z ustawowo przyjętymi zasadami udzielania danej formy wsparcia, a PUP w tym zakresie nie wprowadził dodatkowych regulacji. We wszystkich badanych przypadkach wykorzystania instrumentów pomocowych stwierdzono, że Urząd weryfikował wnioski pod kątem spełnienia wymogów formalnych ubiegania się o dofinansowanie przez wnioskodawcę. Weryfikacja ta odbywała się z wykorzystaniem baz danych Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej⁶ oraz Krajowego Rejestru Sądowego⁷. Przed udzieleniem wsparcia PUP nie weryfikował natomiast informacji zawartych w oświadczeniach składanych przez wnioskodawców, dotyczących zadeklarowanego spadku obrotów, ani kwestii zalegania w uregulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenia zdrowotne, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy. Było to zgodne ze stanowiskiem ministra właściwego ds. pracy w sprawie intensyfikacji działań mających na celu przyspieszenie rozpatrywania wniosków o wsparcie, poprzez ograniczenie do minimum czynności w zakresie ich weryfikacji. Ze względu na obciążenia wynikające z ilości wniosków do rozpatrzenia, realizacji bieżących zadań oraz braków kadrowych PUP nie podejmował działań kontrolnych względem przedsiębiorców, mających na celu weryfikację spełniania przez wnioskodawców warunków kwalifikowalności wsparcia oraz zasadności umorzenia udzielonych pożyczek. Z ustaleń NIK wynika, że niektórzy z beneficjentów złożyli oświadczenia niezgodne ze stanem faktycznym – szczegółowe badanie 60 wniosków

⁴ Najwyższa Izba Kontroli formułuje ocenę ogólną jako ocenę pozytywną, ocenę negatywną albo ocenę w formie opisowej.

⁵ Dz. U. z 2021 r. poz. 2095, ze zm.; dalej: ustawa COVID-19.

⁶ Dalej: CEIDG.

⁷ Dalej: KRS.

o dofinansowanie złożonych w ramach instrumentu 15zzb ustawy COVID-19 (stanowiących 3,3% wszystkich wniosków złożonych w ramach tego instrumentu) wykazało, że, m.in. siedmiu beneficjentów pomocy, wbrew treści złożonych oświadczeń, posiadało zaległości podatkowe zarówno na koniec III kwartału 2019 r., jak i na dzień złożenia wniosku do Urzędu, dwóch przedsiębiorców nie powinno uzyskać wsparcia, ponieważ nie spełnili warunku spadku obrotów, o co najmniej 30%; Zakład Ubezpieczeń Społecznych⁸ nie potwierdził zgłoszenia do ubezpieczenia wybranych pracowników z czterech podmiotów wybranych do badania, a w przypadku 11 przedsiębiorstw wybrani pracownicy nie byli zgłoszeni do ubezpieczenia w poszczególnych miesiącach, na które przyznano dofinansowanie. Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że z przepisów art. 15zzb ust. 14 ustawy o COVID-19 wynika dla przedsiębiorców uzyskujących to wsparcie obowiązek zwrotu dofinansowania w całości lub w części w przypadku wykorzystania go niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania tego dofinansowania nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Jednocześnie w zawartych umowach o udzielenie ww. dofinansowania przewidziano możliwość przeprowadzenia przez Urząd kontroli przestrzegania postanowień umowy oraz wydatkowania środków zgodnie z warunkami określonymi w umowie lub we wniosku.

W trakcie kontroli zidentyfikowano nieprawidłowość, polegającą na zamieszczaniu w systemie informatycznym Syriusz danych, które nie były w pełni tożsame z danymi zawartymi w dokumentacji źródłowej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego oraz oceny cząstkowe⁹ kontrolowanej działalności

OBSZAR

1. Wdrażanie instrumentów wsparcia i rezultaty udzielonej pomocy

Opis stanu faktycznego

1. W celu przeciwdziałania negatywnym skutkom epidemii COVID-19 Urząd oferował przedsiębiorcom w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) możliwość skorzystania z następujących instrumentów pomocowych:

- dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenie społeczne (zgodnie z art. 15zzb ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia było wykazanie, co najmniej 30% spadku obrotów gospodarczych¹⁰ przez mikro, małych i średnich przedsiębiorców, którzy prowadzili działalność gospodarczą przed 1 marca 2020 r.; instrument ten był dostępny w okresie od 10 kwietnia 2020 r. do 10 czerwca 2021 r., a środki na ten cel (w ramach współfinansowania) pochodziły z Europejskiego Funduszu Społecznego na lata 2014-2020¹¹, w tym Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój¹² i Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego¹³ oraz Funduszu Pracy; do 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożone zostały 1 594 wnioski o takie wsparcie; na ich podstawie zawarto 1 127 umów, a następnie wypłacono dofinansowanie w łącznej kwocie wynoszącej 29 091,6 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli 1 832 wnioski,

⁸ Dalej: ZUS.

⁹ Oceny cząstkowe to oceny działalności w poszczególnych obszarach badań kontrolnych. Ocena cząstkowa może być sformułowana jako ocena pozytywna, ocena negatywna albo ocena w formie opisowej.

¹⁰ Przez spadek obrotów należy rozumieć stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych w porównaniu do analogicznych dwóch miesięcy w roku poprzednim.

¹¹ Dalej: EFS 2014-2020

¹² Dalej: PO WER.

¹³ Dalej: RPO.

zawarto 1 300 umów, a kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła ogółem 34 259,3 tys. zł;

- dofinansowanie dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, niezatrudniającego pracowników (zgodnie z art. 15zzc ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania pomocy było posiadanie statusu przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, prowadzącego działalność gospodarczą, niezatrudniającego pracowników oraz wykazanie spadków obrotów gospodarczych, o co najmniej 30%; pomoc ta dostępna była w okresie od 15 kwietnia 2020 r. do 10 czerwca 2021 r., a środki na ten cel (w ramach współfinansowania) pochodziły z EFS 2014-2020, w tym PO WER i RPO oraz Funduszu Pracy; na dzień 31 grudnia 2020 r. do Urzędu wpłynęły 2 443 wnioski, na ich podstawie zawarto 2 025 umów, a następnie wypłacono dofinansowanie na łączną kwotę 10 456,4 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli 3 041 wniosków, zawarto 2 473 umowy, a kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła ogółem 12 911,5 tys. zł;
- niskooprocentowana pożyczka dla mikroprzedsiębiorców z Funduszu Pracy do wysokości 5 tys. zł (zgodnie z art. 15zzd ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia¹⁴ było prowadzenie działalności przed 1 marca 2020 r., zatrudnienie od jednej do dziewięciu osób, a działalność nie mogła być zawieszona 29 lutego 2020 r. oraz w dniu składania wniosku; mikroprzedsiębiorca był zobowiązany do przeznaczenia pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności oraz do prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy od dnia jej udzielenia; wsparcie to dostępne było w okresie od 1 kwietnia 2020 r. do 10 czerwca 2021 r.; na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożono 13 883 wniosków o udzielenie ww. pożyczki, zawarto 12 668 umów oraz wypłacono pożyczki w kwocie 63 293,1 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli łącznie 14 133 wniosków, zawarto 12 758 umów, a kwota wypłaconych pożyczek wyniosła ogółem 63 743,1 tys. zł;
- niskooprocentowana pożyczka z Funduszu Pracy dla organizacji pozarządowych (zgodnie z art. 15zzda ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania takiej pomocy było: a/ prowadzenie przez organizację działalności gospodarczej lub statutowej przed 1 kwietnia 2020 r., a działalność ta nie mogła być zawieszona w dniach: 29 lutego i 31 marca 2020 r. oraz w dniu składania wniosku; b/ uzyskanie przychodu, który w ostatnim roku bilansowym nie mógł przekroczyć 100 tys. zł; c/ pożyczka mogła być udzielona do kwoty 5 tys. zł, jednak jej wysokość nie mogła przekroczyć 10% przychodów w poprzednim roku bilansowym; organizacja była zobowiązana do przeznaczenia pożyczki na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności oraz do prowadzenia działalności przez okres trzech miesięcy od dnia jej udzielenia; ww. wsparcie było dostępne w okresie od 3 lipca 2020 r. do 10 czerwca 2021 r.; na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożono 101 wniosków o ww. pożyczkę, zawarto 73 umowy oraz wypłacono pożyczki w kwocie 260 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. organizacje złożyły łącznie 119 wniosków, zawarto 94 umowy, a kwota wypłaconych pożyczek wyniosła ogółem 341,3 tys. zł;
- dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenie społeczne dla organizacji pozarządowych oraz innych podmiotów¹⁵ (zgodnie z art. 15zze ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia było wykazanie przez organizacje pozarządowe oraz inne podmioty

¹⁴ Warunki te obowiązywały w okresie od 1 do 17 kwietnia 2020 r. W okresie od 18 kwietnia do 15 maja 2020 r. zmienił się warunek odnośnie zatrudniania: tj. brak zatrudniania pracowników lub zatrudnienie do dziewięciu osób; w okresie od 16 maja 2020 r. do 30 czerwca 2021 r. warunkiem udzielenia pomocy było prowadzenie działalności przed 1 kwietnia 2020 r., brak zatrudnienia pracowników lub zatrudnienie do dziewięciu osób, a działalność nie mogła być zawieszona w dniach: 29 lutego 2020 r., 31 marca 2020 r. oraz w dniu składania wniosku.

¹⁵ Podmiotów, o których mowa w art. 3 ust. 3 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie (Dz.U. z 2020 r. poz. 1057, ze zm.).

- prowadzące działalność pożytku publicznego (np. kościelne osoby prawne, kluby sportowe), co najmniej 30% spadku przychodów z działalności statutowej; ww. instrument pomocowy był dostępny w okresie od 7 maja 2020 r. do 10 czerwca 2021 r., a środki na ten cel (w ramach współfinansowania) pochodziły z EFS 2014-2020, w tym PO WER i RPO oraz Funduszu Pracy; na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożono 73 wnioski o ww. wsparcie, zawarto 35 umów oraz wypłacono dofinansowanie w kwocie 1 200,3 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. organizacje złożyły łącznie 84 wnioski, zawarto 43 umowy, a kwota wypłaconego dofinansowania wyniosła ogółem 1 295,4 tys. zł;
- dofinansowanie z Funduszu Pracy części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz składek na ubezpieczenie społeczne dla kościelnej osoby prawnej¹⁶ (zgodnie z art. 15z² ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia było utrzymanie w zatrudnieniu pracowników przez okres, na który zostało przyznane dofinansowanie; ww. dofinansowanie było dostępne w okresie od 8 lipca 2020 r. do 10 czerwca 2021 r.; na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożono dziewięć wniosków o dofinansowanie, zawarto osiem umów oraz wypłacono łącznie 576,8 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. organizacje złożyły łącznie 10 wniosków, natomiast liczba zawartych umów oraz kwota wypłaconego dofinansowania nie uległa zmianie w stosunku do końca 2020 r.;
 - dotacja z Funduszu Pracy dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż (zgodnie z art. 15z⁴ ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia było: a/ posiadanie statusu mikroprzedsiębiorcy albo małego przedsiębiorcy; b/ prowadzenie działalności gospodarczej na dzień 30 września 2020 r., której kod PKD wskazano w ww. przepisie; c/ uzyskanie w październiku/listopadzie 2020 r. przychodu z działalności, co najmniej o 40% niższego w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio w październiku/listopadzie 2019 r.; instrument ten był dostępny w okresie od 19 grudnia 2020 r. do 31 stycznia 2021 r.; na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu złożono 266 wniosków o ww. wsparcie, zawarto 73 umowy oraz wypłacono dotacje w kwocie 365 tys. zł; do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli łącznie 752 wnioski, zawarto 609 umów, a kwota wypłaconych dotacji wyniosła ogółem 3 045 tys. zł;
 - dotacja z Funduszu Pracy dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż (na podstawie rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 26 lutego 2021 r. w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek epidemii COVID-19¹⁷); warunkiem uzyskania wsparcia¹⁸ było: a/ posiadanie statusu mikroprzedsiębiorcy albo małego przedsiębiorcy; b/ prowadzenie działalności gospodarczej na dzień 30 września 2020 r., której kod PKD wskazano w § 7 ust.1 ww. rozporządzenia; c/ uzyskanie w miesiącu poprzedzającym miesiąc złożenia wniosku przychodu z działalności, co najmniej o 40% niższego w stosunku do przychodu uzyskanego w miesiącu poprzednim lub w analogicznym miesiącu roku poprzedniego; pomoc taka była oferowana w okresie od 1 lutego do 31 sierpnia 2021 r.; do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli łącznie 3 215 wniosków o ww. wsparcie, zawarto łącznie 2 951 umów, a kwota wypłaconych dotacji wyniosła ogółem 14 723 tys. zł;
 - dotacja dla mikro i małych przedsiębiorstw – Sklepiki szkolne (zgodnie z art. 15z^{4a} ustawy COVID-19); warunkiem uzyskania wsparcia było: a/ posiadanie statusu mikro lub małego przedsiębiorcy; b/ prowadzenie na dzień

¹⁶ Działającej na podstawie przepisów o stosunku Państwa do Kościoła Katolickiego w Rzeczypospolitej Polskiej, o stosunku Państwa do innych kościołów i związków wyznaniowych oraz o gwarancjach wolności sumienia i wyznania.

¹⁷ Dz. U. poz. 371, ze zm.

¹⁸ Warunki te obowiązywały w okresie od 1 do 27 lutego 2021 r. W okresie od 28 lutego do 25 kwietnia 2021 r. dodano warunek dotyczący nieprzekroczenia liczby uzyskanych dotacji określonej w ww. rozporządzeniu. W okresie od 26 kwietnia do 31 sierpnia 2021 r. zmieniono warunek, zgodnie z którym działalność gospodarcza nie była zawieszona na dzień 31 marca 2021 r.

30 września 2020 r. działalności gospodarczej w zakresie sprzedaży środków spożywczych, papierniczych i piśmienniczych na rzecz uczniów; c/ uzyskanie przychodu z działalności, co najmniej o 40% niższego odpowiednio w listopadzie i w grudniu 2020 r. lub styczniu, lutym i marcu 2021 r. w stosunku do przychodu uzyskanego odpowiednio we wrześniu 2019 r. lub 2020 r.; żaden z przedsiębiorców nie złożył w latach 2020-2021 (I półrocze) wniosku o taką dotację, a w konsekwencji nie zostały zawarte umowy i nie były wypłacane środki w ramach tego instrumentu pomocowego.

(akta kontroli str. 9-26)

Badaniem objęto instrumenty pomocowe, o których mowa: a/ w ustawie COVID 19, tj. dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenie społeczne (art. 15zzb), dofinansowanie dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną, niezatrudniającego pracowników (art. 15zcc), niskoprocentowana pożyczka dla mikroprzedsiębiorców z Funduszu Pracy (art. 15zdd) oraz dotacja z Funduszu Pracy dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż (art. 15zze⁴); b/ w rozporządzeniu w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek epidemii COVID-19, tj. dotacja z Funduszu Pracy dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż.

O dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenie społeczne na podstawie art. 15zzb ustawy COVID-19 do Urzędu złożono 1 832 wniosków. Po rozpatrzeniu złożonych wniosków zawarto 1 300 umów, a na ich podstawie Urząd wypłacił beneficjentom łącznie 34 259,3 tys. zł. Jak wyjaśniła Dyrektorka Urzędu, *ze względu na ogólnokrajowe obostrzenia sanitarne związane z epidemią oraz w celu chronienia własnych pracowników i pracy w zmniejszonym zespole nie były realizowane wizyty i kontrole przedsiębiorców.*

(akta kontroli str. 11-26)

Badanie dokumentacji obejmującej 10 spraw rozpatrzonych negatywnie w ramach art. 15zzb ustawy COVID-19 wykazało, że: 1/ wnioskowana kwota dofinansowania wynosiła od 1,5 tys. zł do 77,8 tys. zł; 2/ czas od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od jednego do ośmiu dni; 3/ we wszystkich badanych sprawach Urząd uzasadnił odmowę przyznania wsparcia; 4/ w przypadku dokumentacji sześciu spraw przyczyną odmowy dofinansowania było złożenie wniosku do innego Powiatowego Urzędu Pracy¹⁹; kolejne trzy wnioski zostały złożone do Urzędu przed ogłoszonym terminem naboru wniosków; jeden wniosek nie otrzymał pozytywnej oceny z powodu braków formalnych, gdyż nie zawierał wszystkich wymaganych załączników; 5/ czas od momentu rozpatrzenia wniosku do przekazania informacji o braku rozpatrzenia wynosił do czterech dni (przy czym w trzech przypadkach przekazanie takiej informacji miało miejsce w dniu rozpatrzenia wniosku).

(akta kontroli str. 466-468)

Badanie dokumentacji 40 beneficjentów²⁰, obejmujących udzielenie dofinansowania na podstawie ww. art. 15zzb ustawy COVID-19 wykazało, że: a/ 37 wniosków miało formę elektroniczną, a trzy – papierową; b/ uzyskana kwota wsparcia dla danej firmy wynosiła od 125 tys. zł do 1 593 tys. zł; c/ liczba dni od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosiła od jednego do 22 (dwa wnioski były rozpatrzone w dniu ich złożenia); d/ liczba dni od akceptacji wniosku do wypłaty I transzy wynosiła od sześciu do 68; e/ we wszystkich przypadkach PUP weryfikował wnioski pod kątem spełnienia wymagań formalnych ubiegania się o dofinansowanie przez wnioskodawcę; Urząd nie weryfikował warunków uzyskania dofinansowania, które

¹⁹ Warunkiem uzyskania dofinansowania było złożenie wniosku do Powiatowego Urzędu Pracy, właściwego ze względu na siedzibę przedsiębiorcy lub miejsce wykonywania pracy pracowników, a od 24 czerwca 2020 r. tylko ze względu na siedzibę pracodawcy.

²⁰ Próba została wybrana wg kryterium najwyższej wartości pomocy dla pojedynczego beneficjenta.

zawarte były w oświadczeniach składanych przez przedsiębiorców, co zostało szerzej opisane w drugiej części wystąpienia; f/ w przypadku 16 zbadanych wniosków przedsiębiorcy zwrócili na rachunek Urzędu kwoty od 0,5 tys. zł do 28,1 tys. zł z powodu wypłaty przez Urząd wyższej kwoty dofinansowania niż faktycznie poniesione koszty wynagrodzeń pracowników.

(akta kontroli str. 466-468, 469-472)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że przy realizacji programu pomocowego w ramach art. 15zzb ustawy COVID-19 Urząd nie dysponował narzędziami systemowymi minimalizującymi ryzyko wypłaty wsparcia na tych samych pracowników. Aby przeciwdziałać takiej sytuacji pracownicy Urzędu stworzyli własne narzędzie w arkuszu Excel sprawdzające powtarzające się numery PESEL osób objętych dofinansowaniem.

(akta kontroli str. 510-511)

O wsparcie w ramach instrumentu pomocowego realizowanego na podstawie art. 15zzc ustawy COVID-19 ubiegało się 3 041 przedsiębiorców. Po rozpatrzeniu złożonych wniosków zawarte zostały 2 473 umowy, a na ich podstawie Urząd wypłacił beneficjentom 12 911,5 tys. zł.

Badanie dokumentacji obejmującej 10 rozpatrzonych negatywnie spraw dotyczących pożyczki bezzwrotnej na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorców niezatrudniających pracowników (tj. wsparcia, o którym mowa w ww. art. 15zzc ustawy COVID-19)²¹ wykazało, że: 1/ wnioskowana kwota pożyczki wynosiła od 1 820 zł do 7 560 zł, w przypadku dokumentacji jednej ze spraw brak było wskazania wnioskowanej kwoty wsparcia; 2/ czas od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od dwóch do 14 dni; 3/ we wszystkich badanych sprawach Urząd uzasadnił odmowę przyznania wsparcia; 4/ w przypadku dokumentacji pięciu spraw brak było wydruków potwierdzających weryfikację podmiotów gospodarczych w bazach CEiDG i/lub KRS; 5/ czas od momentu rozpatrzenia wniosku do przekazania informacji o braku rozpatrzenia wynosił do ośmiu dni (w pięciu przypadkach przekazanie takiej informacji miało miejsce w dniu rozpatrzenia wniosku).

Badanie dokumentacji 40 spraw²², obejmujących udzielenie wsparcia na podstawie art. 15zzc ww. ustawy wykazało, że: a/ 37 wniosków miało formę elektroniczną, a trzy – papierową; b/ kwota wsparcia wynosiła od 1 400 zł do 7 560 zł; c/ liczba dni od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosiła od 12 do 25; d/ liczba dni od akceptacji wniosku do wypłaty I transzy wynosiła od 13 do 26; e/ we wszystkich przypadkach PUP weryfikował wnioski pod kątem spełnienia warunków ubiegania się o dofinansowanie przez wnioskodawcę; f/ w przypadku 13 z 40 zbadanych wniosków nie udokumentowano przeprowadzenia weryfikacji warunków wypłaty kolejnych transz dofinansowania.

(akta kontroli str. 392-399)

Dyrektor wyjaśniła: *każdorazowo przed wypłatą środków (...) prowadzona była weryfikacja dotycząca prowadzenia działalności gospodarczej przez beneficjentów pomocy i odpowiednie dokumenty w postaci wydruków z rejestru CEiDG były dołączane do teczek poszczególnych przedsiębiorców, w których prowadzone były na potrzeby własne również inne dokumenty. Zaznaczyć należy, iż nie było takiego wymogu, a tylko z naszej inicjatywy w celu ułatwienia pracy, przyspieszenia wypłat i uporządkowania spraw zakładano tecki.*

(akta kontroli str. 464-465)

²¹ Pięciu spraw złożonych w 2020 r. i pięciu złożonych w 2021 r.

²² 20 spraw złożonych w 2020 r. i 20 spraw złożonych w 2021 r.

Urząd otrzymał środki z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na pomoc, o której mowa w art. 15zdc ustawy COVID-19 w kwocie 14 576 tys. zł. Do kontrolowanej jednostki wpłynęło łącznie 3 041 wniosków²³ (w formie papierowej i elektronicznej). Wszystkie zostały rozpatrzone, w tym 568 z nich negatywnie (tj. nie zostały one zaakceptowane do wypłaty wsparcia, np. z powodu niespełnienia wymogów lub złożenia wniosku do niewłaściwego Urzędu). Urząd zaakceptował 2 473 wnioski przedsiębiorców (81,3% wszystkich wniosków złożonych w ramach art. 15zdc ustawy COVID-19), z którymi następnie zostały zawarte umowy. Kwota wypłaconego wsparcia w ramach tego instrumentu wyniosła ogółem 12 911,5 tys. zł, w tym 7 431,5 tys. zł ze środków RPO, 4 394 tys. zł ze środków Funduszu Pracy, a 1 085,8 tys. zł ze środków PO WER. Urząd nie odnotował w ramach tego instrumentu kwot środków wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem. W ramach ww. instrumentu:

- na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu wpłynęły 2 443 wnioski, z których wszystkie zostały rozpatrzone, w tym 418 negatywnie; zaakceptowano 2 025 wniosków przedsiębiorców (82,9% wniosków), z którymi zostały zawarte umowy; kwota wypłaconego wsparcia w ramach tego instrumentu na koniec 2020 r. wyniosła 10 456,4 tys. zł, w tym 7 431,5 tys. zł ze środków RPO, 2 184 tys. zł ze środków Funduszu Pracy, a 840,8 tys. zł ze środków PO WER;
- na 30 czerwca 2021 r. wpłynęło 598 wniosków, z których wszystkie zostały rozpatrzone, w tym 150 negatywnie; zaakceptowano 448 wniosków przedsiębiorców (74,9% wniosków), z którymi zostały zawarte umowy; kwota wypłaconego wsparcia w ramach tego instrumentu na koniec czerwca 2021 r. wyniosła 2 455 tys. zł, w tym 2 210 tys. zł ze środków Funduszu Pracy, a 245 tys. zł ze środków PO WER.

(akta kontroli str. 7-8)

Badaniem objęto także instrument pomocowy, o którym mowa w art. 15zdd ustawy COVID-19 (tj. pożyczki bezzwrotne na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej mikroprzedsiębiorcy). O tę formę pomocy ubiegało się 14 133 mikroprzedsiębiorców. Urząd zawarł 12 758 umów, na podstawie których udzielono wsparcia w kwocie 63 743,1 tys. zł.

Badanie obejmujące 10 rozpatrzonych negatywnie wniosków²⁴ o udzielenie pożyczki dla mikroprzedsiębiorców, o której mowa w art. 15zdd ww. ustawy wykazało, że: 1/ we wszystkich przypadkach wnioskowane kwoty wynosiły 5 000 zł; 2/ w przypadku pięciu wniosków czas, jaki upłynął od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia, wynosił od dwóch do sześciu dni; 3/ w przypadku pięciu wniosków złożonych w 2020 r. w dokumentacji kontrolowanej jednostki brak było informacji o dacie ich rozpatrzenia; 4/ dziewięć spraw zawierało uzasadnienie wskazujące na przyczynę nieudzielenia pożyczki²⁵; 5/ w jednym przypadku w dokumentacji sprawy omyłkowo znajdował się dokument dotyczący innej sprawy.

Badanie dokumentacji 40 podmiotów²⁶, którym udzielono wsparcia na podstawie art. 15zdd ustawy COVID-19 wykazało, że: a/ 34 wnioski zostały złożone w formie elektronicznej, a sześć w formie papierowej; b/ kwota wypłaconego wsparcia wynosiła w 39 przypadkach 5 000 zł, a w jednym przypadku 4 983,45 zł; c/ w przypadku 34 spraw czas od momentu wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od dwóch do 13 dni (średnio sześć dni); d/ w dokumentacji sześciu spraw nie zawarto dat akceptacji/rozpatrzenia wniosku; e/ w przypadku 34 spraw liczba dni

²³ Do 30 czerwca 2021 r.

²⁴ Pięciu spraw złożonych w 2020 r. i pięciu złożonych w 2021 r.

²⁵ W trzech przypadkach osoba wnioskująca była samozatrudnionym, a nie mikroprzedsiębiorcą, w czterech przypadkach wnioskodawca złożył wniosek pomimo wcześniejszej wypłaty pożyczki, w dwóch przypadkach wniosek złożono niezgodnie z właściwością terytorialną PUP.

²⁶ 20 spraw złożonych w 2020 r. i 20 złożonych w 2021 r.

od akceptacji wniosku do wypłaty pożyczki wynosiła do pięciu dni (a maksymalnie dwa dni robocze); f/ we wszystkich przypadkach PUP weryfikował wniosek pod względem spełniania kryteriów przez przedsiębiorcę, poprzez sprawdzenie danych wnioskodawcy w bazie CEIDG i/lub KRS (co ustalono na podstawie zestawienia dat takich weryfikacji oraz wyjaśnień Kierownika Centrum Aktywizacji Zawodowej²⁷); g/ w dokumentacji papierowej 37 spraw brak było wydruków potwierdzających weryfikację warunków uzyskania wsparcia/umorzenia. Główny Księgowy wyjaśnił: *jeżeli brakowało jakiegoś dokumentu, to prawdopodobnie ja sprawdziłem w bazie danych czy dany podmiot istnieje, a pracownik merytoryczny powinien był to uzupełnić. Chodziło o to, żeby nie opóźniać sprawy, żeby jak najszybciej wypłacić daną kwotę.*

(akta kontroli str. 392-399, 426-427, 464-465)

Oględziny systemu informatycznego Syriusz (m.in. w zakresie: 1/ weryfikacji wniosków o pożyczkę dla mikroprzedsiębiorców pod kątem możliwości jej udzielania i umarzania; 2/ odnotowanych w tym systemie dat ww. weryfikacji) przeprowadzono na próbie dwóch spraw wybranych z ww. 40 spraw dotyczących wsparcia udzielonego na podstawie art. 15zzd ustawy COVID-19²⁸. Oględziny wykazały m.in., że: 1/ ww. system w 2020 r. nie posiadał funkcjonalności dotyczących możliwości weryfikacji wniosków poprzez dostęp do baz CEDIG i KRS, a funkcjonalność ta była dostępna od 2021 r.; 2/ w obu wnioskach data zawarcia umowy była zgodna z datą umowy wynikającą z treści oryginalnego dokumentu papierowego; 3/ w przypadku wniosku z 2021 r. termin płatności odpowiadał dacie wykazanej w dokumentacji papierowej i był tożsamy z datą faktycznej wypłaty – data ta była wykazana w systemie jako data realizacji; 4/ w systemie informatycznym brak było odnotowania faktycznej daty realizacji, tj. daty wypłaty wsparcia dla wniosku z 2020 r.; 5/ miały miejsce przypadki, gdy źle wpisana do programu Syriusz data wypłaty powodowała umorzenie pożyczki w niewłaściwej dacie, co opisano w sekcji *Stwierdzone nieprawidłowości.*

(akta kontroli str. 392-399, 430-434, 464-465)

Urząd otrzymał środki z Funduszu Pracy z przeznaczeniem na pomoc, o której mowa w art. 15zzd ustawy COVID-19 w kwocie 64 062,1 tys. zł (całość wsparcia została wypłacona ze środków Funduszu Pracy, bez udziału środków pochodzących z PO WER lub RPO). Urząd nie odnotował kwot środków w ramach tego instrumentu, wykorzystanych niezgodnie z przeznaczeniem. W ramach ww. instrumentu:

- na 31 grudnia 2020 r. do Urzędu zostało złożonych 13 883 wnioski, z których wszystkie zostały rozpatrzone, w tym 1 215 negatywnie; zaakceptowano 12 668 wniosków przedsiębiorców (91,2% wszystkich wniosków złożonych w 2020 r.), z którymi zostały zawarte umowy; kwota wypłaconego wsparcia w ramach tego instrumentu wyniosła na koniec 2020 r. 63 293,1 tys. zł;
- na 30 czerwca 2021 r. do Urzędu wpłynęło 250 wniosków, z których wszystkie zostały rozpatrzone, w tym 160 negatywnie; zaakceptowano 90 wniosków przedsiębiorców (co stanowiło 36% wniosków), z którymi zostały zawarte umowy; kwota wypłaconego wsparcia w ramach tego instrumentu na koniec czerwca 2021 r. wyniosła 450 tys. zł.

(akta kontroli str. 347-348)

Dyrektor Urzędu wyjaśniła, że *PUP Opole nie posiada informacji dotyczącej liczby złożonych wniosków przez mikroprzedsiębiorców, którzy nie zatrudniają i nie zatrudniali pracowników. We wnioskach przygotowanych przez MPIPS jedynie*

²⁷ Dalej: Kierownik CAZ.

²⁸ Po jednej z 2020 r. i 2021 r. - sprawy nr 10 i nr 39.

w okresie od 1 do 17 kwietnia 2020 r. była podawana przez mikroprzedsiębiorców liczba pracowników w przeliczeniu na pełen etat na dzień 29 lutego 2020 r.

(akta kontroli str. 347-348)

W celu uzyskania dotacji z Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż (zgodnie z art. 15z⁴ ustawy COVID-19) do Urzędu złożono 752 wnioski. Po rozpatrzeniu złożonych wniosków zawarto 609 umów, a na ich podstawie Urząd wypłacił beneficjentom łącznie 3 045 tys. zł.

(akta kontroli str. 11-26)

Badanie obejmujące 10 rozpatrzonych negatywnie wniosków²⁹ o przyznanie dotacji z Funduszu Pracy dla mikro i małych przedsiębiorstw określonych branż wykazało, że: 1/ czas, jaki upłynął od wpływu wniosku do jego rozpatrzenia, wynosił od trzech do 16 dni; 2/ we wszystkich badanych sprawach przyczyną nietrzymania dotacji był kod PKD³⁰, przeważający w działalności przedsiębiorcy, ale niewyszczególniony na liście branż objętych wsparciem.

(akta kontroli str. 512)

Badanie dokumentacji 10 podmiotów³¹, którym udzielono dotacji na podstawie art. 15z⁴ ww. ustawy wykazało, że: 1/ kwota dotacji we wszystkich badanych sprawach wyniosła 5 tys. zł; 2/ czas od momentu wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od sześciu do 19 dni, a od akceptacji wniosku do wypłaty dotacji od jednego do czterech dni; 3/ we wszystkich przypadkach PUP weryfikował wnioski pod względem spełniania kryteriów otrzymania dotacji, tj. posiadania przeważającego kodu PKD, wyszczególnionego na liście branż objętych wsparciem; 4/ w przypadku trzech spraw omyłkowo wprowadzono inne daty wypłaty dotacji w systemie Syriusz (różnica jednego dnia od faktycznej daty wypłaty dotacji).

(akta kontroli str. 513-514)

Podczas przyznawania dotacji branżowych na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej Urząd identyfikował dokonanie zmiany przeważającego kodu PKD przed/po terminie uprawniającym wnioskodawcę do otrzymania dotacji. Jak poinformowała Dyrektor PUP, zmiany te były dokonywane w czasie, kiedy urzędy pracy nie wiedziały jeszcze, jakie kody PKD umożliwią otrzymanie dotacji branżowej. Zgodnie z wyjaśnieniami ministerstwa właściwego ds. pracy³², oceny spełnienia warunku w zakresie prowadzonej działalności gospodarczej oznaczonej kodem PKD dokonuje się na podstawie danych zawartych w rejestrze REGON w brzmieniu na 30 września 2020 r.

(akta kontroli str. 475-502)

Mikro i mali przedsiębiorcy mogli także uzyskać dotację z Funduszu Pracy na pokrycie bieżących kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla określonych branż w ramach rozporządzenia w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek epidemii COVID-19. Do 30 czerwca 2021 r. przedsiębiorcy złożyli łącznie 3 215 wniosków o ww. wsparcie, zawarto 2 951 umów, a kwota wypłaconych dotacji wyniosła ogółem 14 723 tys. zł. Badanie obejmujące 10 rozpatrzonych negatywnie wniosków³³ wykazało, że: 1/ czas od momentu wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od dwóch do 14 dni; 2/ w siedmiu przypadkach przyczyną braku otrzymania dotacji był przeważający kod PKD³⁴ niewyszczególniony na liście branż objętych wsparciem; w dwóch

²⁹ Pięciu spraw złożonych w 2020 r. i pięciu złożonych w 2021 r.

³⁰ Kod PKD został zweryfikowany w bazie REGON.

³¹ 10 spraw złożonych w 2020 r. i 10 złożonych w 2021 r.

³² Wyjaśnienia zamieszczone na stronie internetowej praca.gov.pl w formie pytań i odpowiedzi.

³³ Wszystkie wnioski zostały złożone w 2021 r.

³⁴ Kod PKD został zweryfikowany w bazie REGON.

przypadkach przyczyną odmowy były kwestie formalne – w uzasadnieniu Urząd wskazał, że każdy wspólnik spółki cywilnej jest osobnym przedsiębiorcą, zatem to nie spółka powinna składać wniosek, a poszczególni wspólnicy; w jednym przypadku przedsiębiorca miał zawieszoną działalność gospodarczą.

(akta kontroli str. 515)

Badanie dokumentacji 10 podmiotów³⁵, którym udzielono dotacji na podstawie rozporządzenia w sprawie wsparcia uczestników obrotu gospodarczego poszkodowanych wskutek epidemii COVID-19 wykazało, że: 1/ kwota dotacji we wszystkich badanych sprawach wyniosła pięć razy po 5 tys. zł; 2/ czas od momentu wpływu wniosku do jego rozpatrzenia wynosił od trzech do 11 dni, a od akceptacji wniosku do wypłaty dotacji od jednego do trzech dni; 3/ we wszystkich przypadkach PUP weryfikował wniosek pod względem spełniania kryteriów otrzymania dotacji, tj. posiadanie przeważającego kodu PKD, wyszczególnionego na liście branż objętych wsparciem.

(akta kontroli str. 516)

2. Stan zatrudnienia w PUP Opole w latach 2020-2021 (I półrocze) przedstawiał się następująco:

- na 31 grudnia 2020 r.: a/ liczba osób ogółem – 101; b/ wymiar etatów – 97,5; c/ liczba pracowników realizujących zadania w ramach tarczy antykryzysowej – 49 osób; d/ przeciętna liczba zatrudnionych w 2020 r. – 89,8 (zgodnie ze sprawozdaniem GUS Z-06);
- na 30 czerwca 2021 r.: a/ liczba osób ogółem – 103; b/ wymiar etatów – 99; c/ liczba pracowników realizujących zadania w ramach tarczy antykryzysowej – 31 osób; d/ przeciętna liczba zatrudnionych w II kwartale 2021 r. – 94,1 (zgodnie ze sprawozdaniem GUS Z-03).

(akta kontroli str. 368-376)

Urząd nie był w pełni przygotowany kadrowo i organizacyjnie do realizacji zadań w zakresie obsługi przedsiębiorców korzystających z tarczy antykryzysowej. Dyrektor wyjaśniła: *Urząd otrzymał nowe zadania, które zostały zlecone z dnia na dzień. Nie było możliwości szczegółowego zapoznania się z zasadami, ponieważ one nie zostały nam udostępnione w czasie umożliwiającym spokojne zapoznanie się z nimi, dopiero jak wpłynął pierwszy wniosek w formie elektronicznej mieliśmy możliwość prześledzić ścieżkę jego zgłoszenia między systemem praca.gov.pl, a systemem Syriusz. Była to trudność, którą musieliśmy pokonać. (...) Gdyby nie duży wysiłek pracowników, zaangażowanie, praca po godzinach i poświęcenie wolnego czasu nie poradziłibyśmy sobie z nawałem nowych obowiązków w czasie zwiększonego napływu wniosków.*

W PUP nie wprowadzono wewnętrznych zasad ustanawiających procedurę weryfikacji złożonych wniosków o wsparcie oraz procedurę umarzania kwot udzielonego wsparcia. Realizacja zadań w tym zakresie odbywała się na podstawie ustnych ustaleń uzgodnionych pomiędzy wyznaczonymi przez Dyrektora Koordynatorami zespołów.

Dyrektor wyjaśniła: *ze względu na ogrom pracy i zmieniające się zasady przyznawania pomocy PUP Opole nie wdrożył pisemnych wewnętrznych procedur dotyczących poszczególnych instrumentów wsparcia. Tryb rozpatrywania poszczególnych instrumentów powierzono zespołom pracowników. Koordynatorzy zespołów ostatecznie ustalali tryb postępowania i rozpatrywania kolejnych wniosków oraz sposób dalszego postępowania po naradach w swoim zespole.* Dyrektor wyjaśniła także: *przyjęliśmy wspólne zasady ich rozpatrywania, w szczególności na co zwracać uwagę i w jaki sposób rozpatrywać wniosek. Przyjęliśmy system tzw.*

³⁵ Wszystkie wnioski zostały złożone w 2021 r.

taśmowy, tj. jeden pracownik nadawał numery, inni pracownicy odpowiedzialni byli za założenie teczek i wydruki z CEiDG, wtedy komplet dokumentów szedł do dalszego rozpatrzenia. Dalej następował podział wniosków na poszczególnych pracowników, którzy już w systemie zajmowali się ich rozpatrzeniem.

(akta kontroli str. 9-26, 419-421)

Zgodnie z wyjaśnieniami Dyrektora, ustalona ustnie i stosowana w Urzędzie procedura postępowania dla wszystkich instrumentów wsparcia była jednakowa i obejmowała następujące czynności: 1/ pobranie wniosków złożonych drogą internetową i przekazanych w formie papierowej oraz założenie teczek spraw wraz z nadaniem każdemu wnioskowi wewnętrznego numeru; 2/ sprawdzenie przedsiębiorcy w bazie CEiDG i/lub KRS; 3/ sporządzenie wspólnego rejestru dla wniosków papierowych i elektronicznych; 4/ przydzielenie do rozpatrzenia wniosków poszczególnym pracownikom przez koordynatora zespołu; 5/ rozpatrzenie wniosku przez pracownika merytorycznego w zespole, w przypadku wątpliwości konsultacje z koordynatorem i innymi pracownikami; 6/ w razie konieczności uzupełnienie dokumentów (informacje w tym zakresie przekazywano wnioskodawcom osobiście w trakcie ich wizyty w PUP, telefonicznie, pocztą elektroniczną lub tradycyjną); 7/ sporządzenie zbiorczego rejestru wniosków do podpisu elektronicznego oraz rejestru wniosków papierowych wraz z teczkami do podpisu dyrektora; 8/ podpisanie umowy przez Dyrektora i przekazanie jej do działu finansowo-księgowego; 9/ przydział teczek dotyczących udzielanej pomocy pracownikom danego działu przez Głównego Księgowego; 10/ sprawdzenie i porównanie danych zawartych w teczkach spraw z danymi zawartymi m.in. w systemie informatycznym Syriusz pod kątem: nazwy wnioskodawcy, wysokości wnioskowanej kwoty, numeru konta bankowego wnioskodawcy; 11/ wrywkowa kontrola zasadności wypłaty pomocy w oparciu o zapisy CEiDG i KRS, w powiązaniu z regulacjami zawartymi w zaktualizowanej wersji ustawy oraz danymi zawartymi w teczkach spraw; 12/ przekazanie przez pracowników działu teczek spraw Głównemu Księgowemu celem akceptacji polecenia przelewu oraz przesłanie do autoryzacji utworzonych poleceń przelewów w aplikacji bankowości elektronicznej; 13/ wrywkowa kontrola dokumentacji ww. spraw przez Głównego Księgowego; 14/ akceptacja przez Głównego Księgowego polecenia przelewu i przekazanie dokumentacji Dyrektorowi do zatwierdzenia; 15/ zwrot zatwierdzonych dokumentów do Głównego Księgowego, autoryzacja przez pracownika działu i dokonanie przelewu; 16/ rozliczenie realizacji umowy dotyczącej instrumentu wsparcia.

(akta kontroli str. 11-26)

3. W celu sprawnej obsługi wniosków składanych przez przedsiębiorców o wsparcie w ramach tarcz antykrzysowych, w Urzędzie wprowadzono następujące wewnętrzne regulacje:

- zarządzenie nr 20/2020 Dyrektora PUP w Opolu z dnia 6 maja 2020 r. *w sprawie powołania Zespołów ds. oceny wniosków dotyczących nowych instrumentów wsparcia wprowadzonych ustawą COVID-19*; na jego podstawie ustanowiono cztery zespoły pracownicze do realizacji wsparcia w ramach tarcz antykrzysowych;
- zarządzenie nr 21/2020 Dyrektora PUP w Opolu z dnia 13 maja 2020 r. *w sprawie pracy pracowników urzędu przy realizacji instrumentów wsparcia dla przedsiębiorców wprowadzonych ustawą COVID-19*, na jego podstawie nałożono na wszystkich pracowników PUP w Opolu obowiązek świadczenia pracy w ponadwymiarowym czasie pracy w wysokości minimum czterech godzin pracy w ciągu tygodnia; dodatkowo wprowadzono obowiązek realizacji zadania w zakresie rozpatrywania wniosków dla pozostałych pracowników Urzędu, którzy

nie zostali powołani do zespołów ustanowionych ww. zarządzeniem nr 20/2020.
(akta kontroli str. 355-359)

Do monitorowania skuteczności realizacji przez PUP działań pomocowych Dyrektor wyznaczył wszystkich kierowników zespołów ds. tarczy oraz zespół ds. programowania i monitorowania rynku pracy.

Dyrektor wyjaśniła: *dane w raportach, szczególnie w początkowym okresie wdrażania tarczy antykryzysowej, nie zawsze były zbieżne ze stanem faktycznym. Powodem tego była duża dynamika dzienna napływających wniosków w formie papierowej i elektronicznej.*

Analiza pięciu wybranych raportów z realizacji tarcz antykryzysowych wykazała, że zawarto w nich informacje o liczbie wniosków oraz o wydatkowanych kwotach. Raporty te były generowane przez pracowników Urzędu na potrzeby ministra właściwego do spraw pracy (dziennie sprawozdania przesyłane do systemu CeSAR). Do Wojewódzkiego Urzędu Pracy w Opolu³⁶ PUP przekazywał informacje w zakresie zaawansowania i wydatkowania środków w ramach EFS (PO WER i RPO). Jak wyjaśniła Dyrektor *przez pierwsze miesiące realizacji tarcz Urząd składał dzienne raporty, później system raportowania został zmieniony na system tygodniowy. PUP w Opolu nie otrzymał wskazówek w zakresie sposobu raportowania - każda pomyłka we wprowadzaniu danych w systemie powodowała zaangażowanie wielu osób, aby daną pomyłkę wyłapać i poprawić.*

(akta kontroli str. 419-421, 436-438)

Procedura występowania w latach 2020-2021 przez PUP z wnioskiem o środki z Funduszu Pracy na realizację instrumentów wsparcia w ramach COVID-19 wyglądała następująco: a/ oszacowanie kwoty środków przez kierowników zespołów i pracownika nadzorującego wydatkowanie środków na podstawie wpływających wniosków o wsparcie w ramach realizowanych instrumentów; b/ zgłaszanie zapotrzebowania na środki przez kierowników zespołów; c/ wystąpienie z wnioskiem o zapotrzebowanie na środki finansowe do właściwego ministerstwa.

Częstotliwość wnioskowania była zależna od posiadanych środków i liczby złożonych wniosków. Urząd nie otrzymywał pisemnych opinii Marszałka Województwa Opolskiego odnoszących się do składanych przez PUP wniosków do ministra właściwego ds. pracy o zapotrzebowanie na środki finansowe. O pozytywnym rozpatrzeniu wniosku PUP dowiadywał się po otrzymaniu decyzji ww. ministra przyznającej środki finansowe.

Poza jednym przypadkiem, otrzymane z Funduszu Pracy kwoty odpowiadały kwotom przeznaczonym na finansowanie instrumentów pomocowych wymienianych we wnioskach kierowanych przez Urząd do ministra właściwego do spraw pracy. W jednym przypadku Urząd przeszacował prognozy o 26% i otrzymał niższą kwotę niż wnioskowana³⁷. Jak wyjaśniła Dyrektor: *nie stwierdzono, aby otrzymanie środków w kwocie niższej niż zapotrzebowano, wpłynęło na realizację wypłaty środków finansowych przedsiębiorcom.* Terminy przekazywania poszczególnych transz finansowania umożliwiały obsługę wniosków składanych przez przedsiębiorców bez opóźnień.

(akta kontroli str. 436-438)

W początkowym okresie naboru wniosków w ramach tarcz antykryzysowych funkcjonujące w PUP systemy informatyczne nie umożliwiały weryfikacji, czy przedsiębiorca nie uzyskał wsparcia na dany cel z innego źródła (np. ze środków WUP). Dyrektor wyjaśniła: *z czasem została wprowadzona systemowa funkcjonalność w systemie Syriusz, aby sprawdzić czy inny Urząd w Polsce udzielił*

³⁶ Dalej: WUP.

³⁷ W 2020 r. Urząd wnioskował o 27 186,8 tys. zł, a przyznana decyzją kwota wyniosła 20 000 tys. zł.

już wsparcia danemu przedsiębiorcy w ramach tego samego tytułu wsparcia, ale wprowadzono to dopiero po jakimś czasie od rozpoczęcia udzielania pomocy. Wyjaśniła również, że Urząd nie miał prawa do modyfikowania systemu Syriusz, jednakże dla ułatwienia i usprawnienia pracy przy każdej tarczy pracownicy Urzędu nadawali własne numery i oznaczenia w tym systemie. (...) system informatyczny Syriusz w początkowym okresie nie był funkcjonalny odnośnie do zadań Urzędu w zakresie obsługi wniosków; zdarzały się awarie, dotyczące głównie przeciążenia serwerów ministerialnych i zawieszenia czasowej możliwości przesyłania wniosków przez przedsiębiorców przez portal praca.gov.pl oraz częste zawieszanie aplikacji centralnej. Wraz z modyfikacjami (aktualizacjami) systemu zwiększyła się jego funkcjonalność.

System Syriusz umożliwiał określenie sumarycznej pomocy dla poszczególnych beneficjentów oraz generowanie raportów zawierających dane o terminach rozpatrzenia wniosków.

Dyrektor wyjaśniła: *PUP w Opolu nie sporządzał takich raportów (zestawień) terminów rozpatrywania wniosków dłuższych niż dwa tygodnie, ponieważ dane te nie odzwierciedlały stanu faktycznego ze względu na dużą niekompletność w początkowych miesiącach udzielania wsparcia w ramach tarcz antykryzysowych (np. napływ wniosków w początkowym okresie funkcjonowania instrumentu pomocowego w ramach art. 15zzd ustawy COVID-19 wynosił ok. 800 wniosków dziennie).*

(akta kontroli str. 419-421, 436-438)

Odwołania przedsiębiorców od odmowy przyznania wsparcia finansowego były na bieżąco rozpatrywane przez Urząd. Jak wyjaśniła Dyrektor: *pozytywne rozpatrzenia odwołań wynikały nie z winy Urzędu, ale ze zmieniających się opinii i wytycznych ministra właściwego ds. pracy.*

(akta kontroli str. 436-438)

PUP nie wprowadził dodatkowych regulacji wewnętrznych w celu weryfikacji, czy beneficjenci dotrzymują warunków udzielonej pomocy zgodnie z ogólnymi zasadami udzielania danej formy wsparcia, ani czy składane przez wnioskodawców oświadczenia są zgodne ze stanem faktycznym. Każdy z beneficjentów pomocy udzielonej w ramach art. 15zzb lub art. 15zze ustawy COVID-19 był zobowiązany do złożenia formularza rozliczeniowego potwierdzającego wydatkowanie wypłaconej przez Urząd kwoty zgodnie z przeznaczeniem, tj. na dofinansowanie części kosztów wynagrodzeń i składek na ubezpieczenie społeczne. Beneficjenci, którzy otrzymali dofinansowanie na pokrycie kosztów składek na ubezpieczenia społeczne zostali zweryfikowani w zakresie zwolnienia z obowiązku opłacania składek do ZUS. Weryfikacja ta była przeprowadzona przy pomocy systemu Syriusz. Wynik weryfikacji mogący świadczyć o podwójnym finansowaniu składek na ubezpieczenie społeczne był konsultowany z ZUS. Ponadto, dla wszystkich zawartych umów, Urząd przeprowadzał w rejestrze centralnym weryfikację wsparcia udzielonego przez WUP. Weryfikacja ta miała za zadanie sprawdzenie, czy nie doszło do podwójnego sfinansowania tych samych kosztów prowadzenia działalności, tj. kosztów wynagrodzeń pracowników objętych umową w tym samym okresie czasu. Przy instrumentach wsparcia udzielonego w ramach art. 15zzd lub art. 15zze ustawy COVID-19 warunek utrzymania działalności gospodarczej przez trzy miesiące od otrzymania pożyczki weryfikowany był przez pracownika Urzędu z wykorzystaniem systemu Syriusz (proces umorzeń) oraz analizę danych pozyskanych z baz CEiDG lub KRS. Przy instrumencie pomocowym udzielonym na podstawie art. 15zyc ww. ustawy warunek utrzymania działalności gospodarczej przez okres, na który przedsiębiorca otrzymał środki, weryfikowany był przez pracowników Urzędu poprzez analizę danych CEiDG.

W wyniku monitorowania przestrzegania przez przedsiębiorców zasad udzielenia pomocy PUP zidentyfikował przypadki niedotrzymania ww. warunków. W konsekwencji beneficjenci zwrócili na konta PUP łącznie 351,8 tys. zł, w tym: a/ 303,1 tys. zł w ramach zwrotu pomocy udzielonej na podstawie art. 15zzb ww. ustawy; b/ 11,7 tys. zł w ramach zwrotu pomocy udzielonej na podstawie art. 15zxc ww. ustawy; c/ 5 tys. zł w ramach zwrotu pomocy udzielonej na podstawie art. 15zxd ww. ustawy; d/ 11,5 tys. zł w ramach zwrotu pomocy udzielonej na podstawie art. 15zze ww. ustawy; e/ 20,5 tys. zł w ramach zwrotu pomocy udzielonej na podstawie art. 15zze⁴ ww. ustawy. Wystąpił również przypadek zwrotu przez beneficjenta środków z własnej inicjatywy w kwocie 3,6 tys. zł, w ramach pomocy udzielonej na podstawie art. 15zxc ww. ustawy.

(akta kontroli str. 349-354)

W trakcie realizacji zadań związanych z wdrażaniem tarczy antykryzysowej Urząd zidentyfikował sytuację, w której otrzymał sprzeczne interpretacje ministerstw w odniesieniu do tych samych przepisów. Przy przyznawaniu jednorazowej pożyczki dla mikroprzedsiębiorców pojawiła się kwestia przyznawania pożyczki dla komorników. Ministerstwo właściwe ds. pracy stało na stanowisku, że komornicy nie są przedsiębiorcami, a funkcjonariuszami publicznymi działającymi przy sądzie rejonowym. W związku z tym, że komornik nie jest przedsiębiorcą w rozumieniu ustawy z dnia 6 marca 2018 r. – Prawo przedsiębiorców³⁸ i nie spełnia kryteriów określonych w ustawie COVID-19 nie może się ubiegać o wsparcie w zakresie: 1/ dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych od tych wynagrodzeń składek na ubezpieczenie społeczne (art. 15zzb ustawy COVID-19); 2/ dofinansowania części kosztów prowadzenia działalności gospodarczej dla przedsiębiorcy będącego osobą fizyczną niezatrudniającą pracowników (art. 15zxc ww. ustawy); 3/ niskoprocentowanej pożyczki z Funduszu Pracy dla mikroprzedsiębiorców (art. 15zxd ww. ustawy). Z kolei Ministerstwo Sprawiedliwości wysłało do Prezesa Krajowej Rady Komorniczej pismo³⁹, z którego wynikało, że istnieje możliwość udzielenia ww. wsparcia komornikom w ramach tarczy antykryzysowej. Pismem z 13 sierpnia 2020 r.⁴⁰ Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej podtrzymał stanowisko, że komornik sądowy nie jest przedsiębiorcą, w związku z powyższym nie może skorzystać z wsparcia w ramach instrumentów 15zzb-15zxd.

(akta kontroli str. 475-489)

Urząd podejmował również działania wyjaśniające dotyczące kwestii objęcia kolejnym wnioskiem o dofinansowanie tylko tych pracowników, którzy byli zatrudnieni na dzień złożenia pierwszego wniosku w ramach 15zzb ustawy COVID-19. Interpretacja przekazana przez ministerstwo właściwe ds. pracy nie wskazywała podstawy prawnej, czego domagali się wnioskodawcy w uzasadnieniu odmowy przyznania dofinansowania na nowozatrudnionych pracowników. W odpowiedzi na pismo PUP w Opolu Ministerstwo Rozwoju, Pracy i Technologii⁴¹ podtrzymało swoje stanowisko odnośnie do wcześniejszej interpretacji.

(akta kontroli str. 475-477, 494-495)

3. Urząd nie podejmował działań kontrolnych względem przedsiębiorców, mających na celu weryfikację spełnienia przez wnioskodawców warunków kwalifikowalności wsparcia oraz zasadności umorzenia udzielonych pożyczek.

³⁸ Dz. U. z 2019 r. poz. 1292, ze zm.

³⁹ Pismo Sekretarza Stanu Sebastiana Kalety, nr DWOIIP-IV.630.46.2020 z dnia 19 czerwca 2020 r.

⁴⁰ Nr pisma DRP.I.0211.339.2020.MO.

⁴¹ Pismo nr DRP-I.9010.152.2021 z dnia 10 maja 2021 r.

Dyrektor wyjaśniła: ze względu na brak czasu (ogromna ilość wniosków do rozpatrzenia) oraz realizację bieżących zadań i braki kadrowe, nie było możliwości przeprowadzenia kontroli.

Weryfikacja spełniania warunków wsparcia odbywała się poprzez sprawdzenie prowadzenia działalności przez przedsiębiorców w bazach CEiDG i KRS. Dyrektor wyjaśniła: priorytetem przy rozpatrywaniu wniosków przede wszystkim było sprawdzenie w CEiDG i KRS, czy przedsiębiorca był aktywnym podmiotem gospodarczym na moment złożenia wniosku oraz w okresie referencyjnym do badania spadków obrotów gospodarczych zgodnie z obowiązującymi zasadami udzielania pomocy. Analizowany był również „Formularz informacji przedstawianych przy ubieganiu się o pomoc publiczną związaną z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19 oraz jej skutków” z danymi CEiDG, KRS, REGON oraz wrywkowo posiłkowano się Systemem Udostępniania Danych o Pomocy Publicznej.

Urząd nie weryfikował oświadczeń składanych przez wnioskodawców w procesie aplikowania o uzyskanie wsparcia. Dla przykładu przy ubieganiu się o wsparcie w ramach art. 15zzb ustawy COVID-19 przedsiębiorca podpisując wniosek oświadczał m.in. o: 1/ posiadaniu statusu mikroprzedsiębiorcy, małego lub średniego przedsiębiorcy w rozumieniu przepisów ustawy - Prawo przedsiębiorców; 2/ wystąpieniu u przedsiębiorcy spadku obrotów gospodarczych, o co najmniej: 30%, 50% lub 80%; 3/ zatrudnianiu osób objętych wnioskiem; 4/ braku zaległości w regulowaniu zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca trzeciego kwartału 2019 r.; 5/ przeznaczeniu dofinansowania na koszty związane z wynagrodzeniami pracowników oraz składkami na ubezpieczenia społeczne; 6/ nieotrzymaniu dofinansowania na ten sam cel z innych środków publicznych. Dyrektor wyjaśniła: wszystkie oświadczenia składane były pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń, stąd PUP nie weryfikował przedłożonych oświadczeń, a także brak weryfikacji wynikał z braku czasu i nieposiadania odpowiednich narzędzi, (...) a podane przez wnioskodawców dane były każdorazowo sprawdzane w CEiDG lub KRS. Dodatkowo, zgodnie z prośbą Podsekretarza Stanu w Ministerstwie Rodziny Pracy i Polityki Społecznej⁴², PUP intensyfikował działania mające na celu przyspieszenie rozpatrywania wniosków o wsparcie, poprzez ograniczenie do minimum czynności w zakresie ich weryfikacji.

(akta kontroli str. 4-5, 347-348, 378-381, 419-421)

Prowadzona przez PUP weryfikacja wniosków o pożyczkę pod kątem ich umarzenia w przypadku mikroprzedsiębiorców (w zakresie warunku prowadzenia przez nich działalności gospodarczej przez okres trzech miesięcy od dnia udzielenia pożyczki) odbywała się z wykorzystaniem systemu Syriusz. Kierownik CAZ, odpowiedzialna za koordynację ww. działań, oświadczyła: proces „weryfikacji wniosków do umorzeń” uruchamiany był automatycznie codziennie, o określonej godzinie (...) tylko dla wniosków, dla których upłynął już okres trzech miesięcy od daty wypłaty/realizacji (...). Jeżeli w okresie od daty do realizacji pożyczki plus trzy miesiące w CEiDG lub KRS nie było żadnego zawieszenia, zakończenia lub wznowienia działalności gospodarczej, wówczas wartość pola w Syriuszu „Weryfikacja umorzenia” wskazywała wynik weryfikacji „Do umorzenia”. W przeciwnym razie „Do zwrotu”. W przypadku pożyczek wypłaconych wspólnikom spółek cywilnych „Do wyjaśnienia”, gdyż nie figurowali w rejestrze CEiDG. Wówczas pracownik merytoryczny realizujący to zadanie dokonywał weryfikacji wniosku o pożyczkę sprawdzając bezpośrednio dane w rejestrze CEiDG, KRS lub Regon. W przypadku

⁴² Pismo: DRP-I.0211.191.2020.SS z dnia 4 czerwca 2020 r.

dalszych wątpliwości prosił wnioskodawcę o dokumenty potwierdzające fakt prowadzenia działalności gospodarczej przez okres co najmniej trzech miesięcy, np. poprzez określone deklaracje ZUS.

(akta kontroli str. 422-423)

W przypadkach budzących wątpliwości PUP podejmował współpracę z podmiotami zewnętrznymi. Dyrektor wyjaśniła: w jednym przypadku podjęto współpracę z KAS w celu weryfikacji oświadczenia po anonimowym donosie. Ponadto zgłaszaliśmy na Policję zawiadomienia o podejrzeniu wyłudzenia środków publicznych w ramach tarczy antykryzysowej.

(akta kontroli str. 378-380)

4. W celu minimalizowania ryzyka powstania nieprawidłowości w zakresie udzielonych przedsiębiorcom form wsparcia, w Urzędzie wprowadzono dwustopniowy sposób kontroli każdego wniosku: a/ samokontrola każdego pracownika rozpatrującego wnioski przedsiębiorców; b/ kontrola podczas realizacji zadań związanych z obsługą wniosków przez pracowników innych działów Urzędu (np. księgowości, Dyrekcji), w celu zidentyfikowania ewentualnych błędów lub uchybień. Ponadto pracownicy Urzędu konsultowali się z innymi urzędami pracy w sprawie sposobu realizacji nowych form wsparcia (szczególnie w początkowym okresie ich realizacji). Ze względu na częste zmiany wytycznych Urząd korzystał z wyjaśnień ministerstwa właściwego ds. pracy, przesyłanych do urzędów pracy oraz zamieszczanych w intranecie publicznych służb zatrudnienia. Korzystano także z webinarów dotyczących nowych funkcjonalności systemu Syriusz oraz zasad realizacji poszczególnych form wsparcia.

Przy udzielaniu finansowej pomocy przedsiębiorcom poszkodowanym wskutek epidemii COVID-19 stosowano ogólne zasady kontroli zarządczej obowiązujące w Urzędzie (na potrzeby realizacji nowych form wsparcia nie ustanowiono odrębnych zasad kontroli zarządczej). Jak wyjaśniła Dyrektor: bardzo duża liczba wniosków złożonych do PUP w Opolu spowodowała zaangażowanie wszystkich pracowników Urzędu do pracy przy realizacji zadań wynikających z wdrożenia tarcz. W celu sprawowania wewnętrznej kontroli bezpieczeństwa zapobiegającej powstaniu nieprawidłowości, ustalono z koordynatorami zespołów oraz działem finansowo-księgowym ogólne regulacje postępowania dla wszystkich instrumentów wsparcia pomocowego.

(akta kontroli str. 349-354)

5. PUP nie przeprowadzał kontroli u podmiotów (przedsiębiorców), którzy uzyskali w latach 2020-2021 (do 30 czerwca) wsparcie w ramach tarczy antykryzysowej na podstawie art. 15zżb – art. 15zże ustawy COVID-19. Jak wyjaśniła Dyrektor: ze względu na brak czasu (ogromna liczba wniosków do rozpatrzenia) oraz realizację bieżących zadań i braki kadrowe, nie było możliwości przeprowadzenia kontroli.

(akta kontroli str. 7-8, 347-348)

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Dane dotyczące spraw udzielanych pożyczek dla mikroprzedsiębiorców zawarte w dokumentacji papierowej oraz w systemie informatycznym Syriusz różniły się, co świadczy o nierzetelnym prowadzeniu dokumentacji.

Badaniem w zakresie prawidłowości danych w systemie Syriusz w zakresie udzielonych pożyczek dla mikroprzedsiębiorców objęto dwie sprawy. W wyniku badania stwierdzono, że w systemie Syriusz zarówno data złożenia i rozpatrzenia wniosku z 2020 r., jak i termin płatności pożyczki były niezgodne z danymi źródłowymi (dokumentacji papierowej).

Kierownik CAZ oświadczyła: *na początkowym etapie pracy nad wnioskami do ich weryfikacji zaangażowane były osoby bez odpowiedniego doświadczenia, które nie pracowały do tej pory w ww. systemie dziedzinowym, albo korzystały z innych jego modułów (...) na początku weryfikacja pod kątem udzielenia wsparcia, tj. w 2020 r. była dosyć utrudniona, a w 2021 r. nie było już w tym względzie większych problemów. Syriusz bez przeszkód weryfikował wnioski w tym zakresie. Dopiero gdy ww. system wskazywał na jakiś błąd, weryfikowaliśmy dany wniosek w innych bazach danych. Na początku wydruk z CEiDG był dla nas weryfikacją danych podanych przez wnioskodawcę, który potwierdzał dane przedstawione we wniosku. W trakcie okresu udzielania wsparcia i umarzania pożyczek funkcjonalności systemu Syriusz ulegały modyfikacji oraz pojawiały się nowe. Dodatkowo Kierownik CAZ wyjaśniła: *nawał pracy to jedno. Druga sprawa to nowa zakładka w Syriuszu, której nie mieliśmy się czasu nauczyć. Na pewno były robione w ciągu dnia zebranie i pracownicy byli instruowani na temat tego jak należy wypełniać te zakładki. Nie ukrywajmy, pewne doświadczenie mamy, więc te różnice to czynnik ludzki. W pracę były także zaangażowane osoby, które nie miały żadnego doświadczenia w takich działaniach. Być może pracownik, który wypełniał te zakładki na początkowym etapie popełnił błąd, który później korygował i już na dalszym etapie nie popełniał takich błędów. Najwięcej błędów było z datą złożenia wniosków, która później nie rzutowała tak naprawdę na nic, ani na wypłatę, ani na datę zawarcia umowy oraz umorzenia. Dlatego później nie korygowaliśmy tej daty przy tak dużym nawale pracy. W takiej sytuacji tracilibyśmy czas, który mogliśmy poświęcić na weryfikację innych złożonych wniosków. Ja zwracałam uwagę pracownikom na te błędy, ale niemożliwe było dwuetapowe weryfikowanie wszystkich złożonych wniosków. Najwięcej trudności przysparzała weryfikacja wniosków papierowych, gdzie znajdowało się najwięcej błędów popełnionych przez wnioskodawców.**

(akta kontroli str. 429-434)

Dyrektor wyjaśniła: *Musieliśmy zapoznać się ze sposobem rozpatrywania wniosków w czasie, gdy wnioski zaczęły już napływać. (...) Urząd otrzymał nowe zadania, które zostały zlecone z dnia na dzień. Nie było możliwości szczegółowego zapoznania się z zasadami, ponieważ one nie zostały nam udostępnione w czasie umożliwiającym spokojne zapoznanie się z nimi, dopiero jak wpłynął pierwszy wniosek w formie elektronicznej, mieliśmy możliwość prześledzić ścieżkę jego zgłoszenia między systemem praca.gov.pl a systemem Syriusz. Była to trudność, którą musieliśmy pokonać.*

(akta kontroli str. 392-399, 429-434, 465)

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd, bez zbędnej zwłoki, udzielał wsparcia w ramach instrumentów przewidzianych w kolejnych wersjach tarczy antykryzysowej. Realizacja zadań w tym zakresie odbywała się na podstawie procedur, które nie zostały sformalizowane w formie pisemnej, a wynikały jedynie z przyjętej w PUP praktyki. Również monitorowanie realizacji działań pomocowych oraz przestrzegania przez beneficjentów warunków wsparcia nie odbywało się na podstawie pisemnych wewnętrznych regulacji. Taki sposób powierzenia zadań pracownikom nie wpływał jednak negatywnie na ich realizację. W jednej, spośród dwóch spraw dotyczących udzielenia pożyczki mikroprzedsiębiorcom, zbadanych w zakresie prawidłowości wprowadzenia danych do systemu informatycznego Syriusz, stwierdzono, że zarówno data złożenia i rozpatrzenia wniosku z 2020 r., jak i termin płatności pożyczki, były niezgodne z dokumentami źródłowymi.

2. Analiza efektów udzielonego wsparcia

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą, Urząd nie przeprowadzał badań i analiz wpływu instrumentów pomocowych stosowanych w ramach kolejnych edycji tarcz antykrzysowych na sytuację finansowo-ekonomiczną beneficjentów takiego wsparcia. W związku z tym, w PUP nie wprowadzano działań korygujących instrumentów pomocowych na podstawie ww. analiz. Dyrektor wyjaśniła: *PUP nie prowadził analiz efektów wsparcia kolejnych edycji „tarczy antykrzysowej”. PUP nie był zobowiązany przepisami prawa do takich analiz, ani też nie były określone rodzaje mierników efektów wsparcia. Jednocześnie informuję, że sporządzaliśmy codziennie sprawozdanie z wykorzystania rozwiązań zawartych w ustawie COVID-19 do ministerstwa. Ponadto na potrzeby własne prowadziliśmy cotygodniowy monitoring zaawansowania i wydatkowania środków w zakresie Funduszu Pracy i Europejskiego Funduszu Społecznego. Od czerwca 2020 r., co kwartał na potrzeby powiatowej Rady Rynku Pracy przedstawialiśmy informację o stanie realizacji „tarczy antykrzysowej”. Podczas konferencji regionalnej organizowanej przez WUP Opole (...) prezentowałam analizę (...) wsparcia dla przedsiębiorców i pracodawców w ramach tarczy antykrzysowej. W 2021 r. nie odnotowano na lokalnym rynku pracy wzrostu bezrobocia, co jednoznacznie świadczy o dobrej sytuacji na rynku pracy (...). Nie wykluczamy przeprowadzenia w późniejszym terminie takowego badania.*

(akta kontroli str. 383-391)

W kontrolowanej jednostce analizowano trwałość udzielanej pomocy poprzez monitorowanie funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw do trzech miesięcy od dnia przyznania wsparcia w ramach danego instrumentu (na podstawie wydruków z baz KRS, CEiDG). W przypadku pomocy udzielonej na podstawie art. 15zzd ustawy COVID-19, taka weryfikacja była podstawą umorzenia mikropożyczki. Z przeprowadzonych analiz wynikało, że tylko dwóch przedsiębiorców ostatecznie nie wywiązało się z wymogu trzymiesięcznego okresu prowadzenia działalności gospodarczej. Ponadto odnotowano cztery przypadki nieprawidłowej weryfikacji przez pracowników wniosków: a/ w dwóch przypadkach pracownicy nie zweryfikowali deklarowanego przez wnioskodawcę stanu zatrudnienia pracowników (zgodnie z obowiązującymi wówczas przepisami mikropożyczkę mógł otrzymać jedynie mikroprzedsiębiorca, a faktycznie pożyczka została wypłacona przedsiębiorcom niezatrudniającym pracowników, co zostało stwierdzone już po jej wypłacie); b/ w jednym przypadku pożyczka została wypłacona mikroprzedsiębiorcy, który nie był uprawniony do jej otrzymania, ponieważ przy ubieganiu się o pomoc publiczną wskazał, że wysokość niepokrytych strat przewyższa 50% kapitału zarejestrowanego; c/ w czwartym przypadku pożyczka została wypłacona mikroprzedsiębiorcy, który otrzymał już wcześniej taki instrument wsparcia.

W każdym z ww. przypadków Urząd podjął skuteczne działania korygujące, które spowodowały, że wypłacone dofinansowanie zostało zwrócone przez przedsiębiorców na konto Urzędu.

(akta kontroli str. 382, 435)

W ramach instrumentu pomocowego udzielonego na podstawie art. 15zcc ustawy COVID-19 trwałość zastosowanych rozwiązań pomocowych analizowana była wyłącznie w okresie finansowania instrumentu pomocowego. Odnotowany został jeden przypadek niedotrzymania trwałości miejsca pracy.

(akta kontroli str. 435)

W kontrolowanej jednostce nie analizowano przypadków lub przyczyn upadłości przedsiębiorców, którym udzielono pomocy w ramach tarcz antykrzysowych. Dyrektor wyjaśniła: *PUP w Opolu nie miał wiedzy o przypadku firmy, która mimo*

otrzymanego wsparcia ogłosiła upadłość. Od kwietnia 2020 r. do końca września 2021 r. żadna z firm nie zgłosiła do Urzędu informacji o upadłości. W okresie objętym kontrolą PUP w Opolu nie wnioskował do ministra właściwego do spraw pracy o modyfikację instrumentów pomocowych w celu zapobiegania upadłościom beneficjentów.

(akta kontroli str. 435)

Urząd nie zwracał się do Izby Administracji Skarbowej/urzędów skarbowych w sprawie potwierdzenia obrotów uzyskanych przez przedsiębiorców ubiegających się o wsparcie, ani do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych o potwierdzenie liczby zatrudnionych pracowników. Jak wyjaśniła Dyrektor: *pracodawcy składali oświadczenia pod odpowiedzialnością karną, a przepisy prawa nie nakładały obowiązku weryfikacji oświadczeń wnioskodawców. Biorąc pod uwagę liczbę beneficjentów pomocy weryfikacja oświadczeń spowodowałaby znaczne spowolnienie pracy Urzędu przy udzielaniu pomocy, co stałoby w sprzeczności ze sprawnym i szybkim wypłacaniu środków finansowych dla beneficjentów. Dodatkowo mogłoby sparaliżować pracę służb skarbowych oraz ZUS, które także realizowały inne instrumenty wsparcia w ramach tarczy antykryzysowej. Zgodnie z wyjaśnieniami ministerstwa właściwego ds. pracy⁴³ dotyczącymi instrumentów w ramach tarczy antykryzysowej, wystarczające było przyjęcie oświadczenia złożonego przez pracodawcę pod rygorem odpowiedzialności karnej za składanie fałszywych oświadczeń.*

(akta kontroli str. 510-511)

W celu oceny efektów udzielonego wsparcia w ramach wybranych instrumentów tarczy antykryzysowej do badania wybrano 60 beneficjentów, którzy uzyskali pomoc o największej wartości w ramach instrumentu pomocowego, o którym mowa w art. 15zzb ustawy COVID-19, tj. dofinansowania części kosztów wynagrodzeń pracowników oraz należnych składek na ubezpieczenie społeczne. Dla weryfikacji zadeklarowanej we wnioskach przez beneficjentów wysokości obrotów NIK zwróciła się w trybie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK do Dyrektora Izby Administracji Skarbowej w Opolu. Z uzyskanej odpowiedzi wynikało, że:

- w 36 przypadkach (na 60 badanych spraw) brak było możliwości porównania obrotów gospodarczych zadeklarowanych przez przedsiębiorców we wnioskach o dofinansowanie z danymi będącymi w posiadaniu urzędów skarbowych z powodu wskazania obrotów za niepełny okres rozliczeniowy; zgodnie bowiem z art. 15zzb ust. 3 ustawy COVID-19 przez spadek obrotów gospodarczych rozumie się zmniejszenie sprzedaży towarów lub usług w ujęciu ilościowym lub wartościowym obliczone jako stosunek łącznych obrotów w ciągu dowolnie wskazanych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych, przypadających w okresie po 31 grudnia 2019 r. do dnia poprzedzającego dzień złożenia wniosku o przyznanie dofinansowania, w porównaniu do łącznych obrotów z analogicznych dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych roku poprzedniego; za miesiąc uważa się także 30 kolejno po sobie następujących dni kalendarzowych, w przypadku gdy dwumiesięczny okres porównawczy rozpoczyna się w trakcie miesiąca kalendarzowego, to jest w dniu innym niż pierwszy dzień danego miesiąca kalendarzowego;
- w siedmiu przypadkach⁴⁴ wystąpiły istotne różnice (od 30% nawet do 670%) między wartością obrotów gospodarczych zadeklarowanych przez przedsiębiorców we wnioskach o dofinansowanie, a danymi będącymi

⁴³ Data wyjaśnień 4 maja 2020 r. Pismo nr DRP-IV.0211.2.2020.BPS do PUP w Tychach w imieniu PUP.

⁴⁴ 1/ umowa nr 20/0913 na kwotę 255 565,62 zł; 2/ umowa nr 21/0055 na kwotę 155 958,93 zł; 3/ umowa nr 21/0167 na kwotę 145 335,96 zł; 4/ umowa nr 21/0053 na kwotę 126 637,69 zł; 5/ trzy umowy: nr 20/1107, 21/0011, 21/0035 na łączną kwotę 124 509,01 zł; 6/ umowa nr 20/0941 na kwotę 119 406,32 zł; 7/ umowa nr 20/0064 na kwotę 110 099,22 zł.

w posiadaniu urzędów skarbowych; w jednym przypadku łączna deklarowana przez przedsiębiorcę wysokość obrotów w ciągu dwóch kolejnych miesięcy kalendarzowych wyniosła 39 571,8 tys. zł, gdy tymczasem z danych przekazanych przez IAS wartość obrotów gospodarczych tego przedsiębiorcy za ten sam okres wyniosła 550,2 tys. zł;

- tylko w 17 przypadkach dane dotyczące zadeklarowanego spadku obrotów gospodarczych przez przedsiębiorców we wnioskach o dofinansowanie były zbieżne lub zbliżone z danymi będącymi w posiadaniu urzędów skarbowych.

(akta kontroli str. 547-556)

Dyrektor Izby Administracji Skarbowej w Opolu odniósł się także do kwestii posiadania zaległości podatkowych przez 60 wybranych beneficjentów zarówno na koniec III kwartału 2019 r., jak i na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu:

- 40 beneficjentów nie posiadało zaległości podatkowych ani na koniec III kwartału 2019 r. ani na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu;
- czterech przedsiębiorców posiadało zaległości podatkowe na koniec III kwartału 2019 r., jednak na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu nie posiadali zaległości;
- dziewięciu przedsiębiorców nie posiadało zaległości podatkowych na koniec III kwartału 2019 r., ale mieli je na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu;
- siedmiu beneficjentów⁴⁵ pomocy posiadało zaległości podatkowe zarówno na koniec III kwartału 2019 r., jak i na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu.

Zgodnie z wyjaśnieniami ministerstwa właściwego ds. pracy⁴⁶, że jeżeli przedsiębiorca nie zalegał z uregulowaniem zobowiązań podatkowych, składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r. mógł ubiegać się o świadczenia w ramach tarczy antykryzysowej. Warunek niezalegania należało uznać za spełniony również wtedy, gdy na dzień składania wniosku przedsiębiorca nie posiadał zaległości, mimo że posiadał je wcześniej i zostały one uregulowane.

(akta kontroli str. 585-589)

W celu uzyskania informacji w zakresie zgłoszenia wybranych pracowników⁴⁷ do ubezpieczenia społecznego oraz utrzymania ich zatrudnienia przez okres, na który beneficjent otrzymał dofinansowanie, NIK zwróciła się w trybie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Z odpowiedzi ZUS wynikało, że:

- w przypadku czterech beneficjentów⁴⁸ ZUS nie potwierdził zgłoszenia do ubezpieczenia wybranych pracowników;
- w przypadku 12 przedsiębiorstw⁴⁹ wybrani pracownicy nie byli zgłoszeni do ubezpieczenia w poszczególnych miesiącach, na które przyznano dofinansowanie;

⁴⁵ 1/ umowa nr 20/0268 na kwotę 585 877,7 zł; 2/ dwie umowy nr 21/0138, 21/0166 na łączną kwotę 388 147,59 zł; 3/ umowa nr 20/0367 na kwotę 305 417,17 zł; 4/ dwie umowy nr 20/0902, 21/0009 w łącznej kwocie 234 285,56 zł; 5/ umowa nr 20/0445 na kwotę 180 421,01 zł; 6/ trzy umowy nr 20/0502, 20/0788, 20/0977 na łączną kwotę 101 382,69 zł; 7/ umowa nr 20/0075 na kwotę 88 845,84 zł.

⁴⁶ Wyjaśnienia zawarte w formie pytań i odpowiedzi, opublikowane na stronie praca.gov.pl

⁴⁷ Do badania wybrano 300 pracowników (po pięciu pracowników z 60 przedsiębiorstw).

⁴⁸ 1/ cztery umowy nr: 20/0939, 20/1073, 20/1086, 21/0130 na łączną kwotę 305 832,30 zł, wniosek z dnia 20 lipca 2020 r., dofinansowanie za okres: 07.2020 - 09.2020, jeden pracownik; 2/ umowa nr 20/0913 na kwotę 255 565,62 zł, wniosek z dnia 10 lipca 2020 r., dofinansowanie za okres 07.2020 - 09.2020, jeden pracownik; 3/ dwie umowy nr: 20/0138, 20/0882 na łączną kwotę 180 293,30 zł, wniosek z dnia 22 kwietnia 2020 r., dofinansowanie za okres 04.2020 - 06.2020, czterech pracowników; 4/ cztery umowy nr 20/0038, 20/0043, 20/0778, 20/1087 na łączną kwotę 141 837,69 zł, wniosek z dnia 25 czerwca 2020 r., dofinansowanie za okres 06.2020 - 08.2020, trzech pracowników.

⁴⁹ 1/ umowa nr 20/0239 na kwotę 1 112 503,09 zł, wniosek z dnia 22 kwietnia 2020 r., dofinansowanie za okres 04.2020 - 06.2020, jeden pracownik; 2/ umowa nr 20/0268 na kwotę 585 877,7 zł, wniosek z dnia 15 maja 2020 r., dofinansowanie za okres 05.2020 - 07.2020, jeden pracownik; 3/ umowa nr 20/0913 na kwotę 255 565,62 zł, wniosek z dnia 10 lipca 2020 r., dofinansowanie za okres 07.2020 - 09.2020, jeden pracownik; 4/ dwie umowy nr 20/0902, 21/0009 na łączną kwotę 235 285,56 zł, wniosek z dnia 07 lipca 2020 r., dofinansowanie za okres 07.2020 - 09.2020, jeden pracownik; 5/ umowa nr 20/0445 na kwotę 180 421,01 zł, wniosek z dnia 22 maja 2020 r., dofinansowanie za okres 05.2020 - 07.2020, jeden

- 15 beneficjentów posiadało zaległości w uregulowaniu składek na ubezpieczenie społeczne, ubezpieczenie zdrowotne, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych, Fundusz Pracy lub Fundusz Solidarnościowy do końca III kwartału 2019 r., ale zostały one uregulowane na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu; jeden beneficjent posiadał zaległości w uregulowaniu ww. składek na dzień złożenia wniosku;
- nie zidentyfikowano przypadków posiadania zaległości w uregulowaniu składek do końca III kwartału 2019 r. i na dzień złożenia wniosku do PUP w Opolu.
(akta kontroli, str. 557-578, 584)

W związku z brakiem możliwości porównania obrotów gospodarczych we wnioskach o dofinansowanie wybranych do szczegółowego badania, z danymi będącymi w posiadaniu urzędów skarbowych z powodu wskazania obrotów za niepełny okres rozliczeniowy, NIK zwróciła się, w trybie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK, do 36 przedsiębiorców o przekazanie informacji w zakresie sposobu obliczenia spadku obrotów gospodarczych oraz o przekazanie dokumentów potwierdzających spadek obrotów gospodarczych zadeklarowanych w ww. wniosku (kopie rachunku zysków i strat, bilansu i innych koniecznych do udokumentowania deklarowanego spadku obrotów, dla okresów odpowiednich do złożonego wniosku). W uzyskanych odpowiedzi wynikało, że:

- w przypadku 28 przedsiębiorców zadeklarowany we wniosku o dofinansowanie spadek obrotów był tożsamy/zbliżony do spadku wynikającego z przekazanych dokumentów źródłowych;
- sześciu przedsiębiorców nie przedstawiło kompletnych dokumentów wystarczających do wyliczenia spadku obrotów;
- w przypadku dwóch przedsiębiorców spadek obrotów wyliczony z przekazanych dokumentów źródłowych istotnie różnił się od spadku obrotu wskazanego we wnioskach o dofinansowanie: 1/ w pierwszym przypadku⁵⁰ spadek obrotów podany we wniosku o dofinansowanie wyniósł -60,17%, podczas gdy na podstawie wyliczeń z dokumentów źródłowych spadek ten wyniósł -80,05% i przedsiębiorca mógł się ubiegać o wyższy poziom dofinansowania; 2/ w drugim przypadku⁵¹ spadek obrotów podany we wniosku o dofinansowanie wyniósł -51,66%, podczas gdy na podstawie wyliczeń z dokumentów źródłowych spadek ten wyniósł -29,56%, w związku z czym przedsiębiorca nie powinien ubiegać się o wsparcie w ramach instrumentu 15zzb ustawy COVID-19, gdyż nie osiągnął spadku obrotów, o co najmniej 30%.

(akta kontroli, str. 548-556)

NIK zwróciła się⁵² dodatkowo do siedmiu przedsiębiorców, których zadeklarowane obroty gospodarcze podane we wnioskach o dofinansowanie istotnie różniły się od danych przekazanych przez Izbę Administracji Skarbowej w Opolu. Z uzyskanych odpowiedzi wynikało, że:

- w przypadku trzech przedsiębiorców zadeklarowany we wniosku o dofinansowanie spadek obrotów był tożsamy/zbliżony do spadku wynikającego z przekazanych dokumentów źródłowych;

pracownik; 6/ dwie umowy nr 20/0138, 20/0882 na łączną kwotę 180 293,30 zł, wniosek z dnia 22 kwietnia 2020 r., dofinansowanie za okres 04.2020 - 06.2020, czterech pracowników; 7/ umowa nr 20/0509 na kwotę 148 395,7 zł, wniosek z dnia 26 maja 2020 r., dofinansowanie za okres 05.2020-07.2020, jeden pracownik; 8/ cztery umowy nr: 20/0038, 20/0043, 20/0778, 20/1087 na łączną kwotę 141 837,69 zł, wniosek z dnia 25 czerwca 2020 r., dofinansowanie za okres 06.2020 - 08.2020, jeden pracownik; 9/ umowa nr 20/0930 na kwotę 131 377,91 zł, wniosek z dnia 14 lipca 2020 r., dofinansowanie za okres 07.2020 - 09.2020, jeden pracownik; 10/ umowa nr 20/0048 na kwotę 124 332,16 zł, wniosek z dnia 21 kwietnia 2020 r., dofinansowanie za okres 04.2020 - 06.2020, jeden pracownik; 11/ umowa nr 20/0336 na kwotę 121 749,68 zł, wniosek z dnia 18 maja 2020 r., dofinansowanie za okres 05.2020 - 07.2020, jeden pracownik; 12/ umowa nr 20/0390 na kwotę 97 534,37 zł, wniosek z dnia 18 maja 2020 r., dofinansowanie za okres 05.2020 - 07.2020, dwóch pracowników.

⁵⁰ Dwie umowy nr 20/1056, 20/1084 na łączną kwotę 93 456,53 zł.

⁵¹ Umowa nr 20/0367 na kwotę 305 417,17 zł.

⁵² W trybie art. 29 ust 1 pkt 2 lit. f ustawy o NIK.

- trzech przedsiębiorców nie przedstawiło kompletnych dokumentów wystarczających do wyliczenia spadku obrotów w celu porównania ich z danymi przedstawionymi przez IAS;
- jeden przedsiębiorca⁵³ potwierdził spadek obrotów na poziomie -15% (dane te były tożsame z danymi podanymi przez IAS), podczas gdy spadek obrotów podany we wniosku o dofinansowanie wyniósł -50%; przedsiębiorca ten nie powinien ubiegać się o wsparcie w ramach instrumentu 15zzb ustawy COVID-19, gdyż nie osiągnął spadku obrotów, o co najmniej 30%.

(akta kontroli, str. 548-556)

Z informacji i dokumentów źródłowych uzyskanych od przedsiębiorców wynikało też, że wystąpiła dowolność przy definiowaniu spadku „obrotów gospodarczych” z uwagi na fakt, że w przepisach nie zostało precyzyjnie wskazane, czy chodzi o obroty: 1/ w rozumieniu przychodów, o których mowa w przepisach o podatku dochodowym, 2/ rozumiane jako kwota należna z tytułu sprzedaży pomniejszona o kwotę należnego podatku, wg przepisów o VAT, 3/ rozumiane jako przychody i zyski, o których mowa w przepisach o rachunkowości. W związku z tym: 1/ 44 z 60 przedsiębiorców wyliczyło spadek obrotów na podstawie deklaracji VAT; 2/ dziewięciu przedsiębiorców wyliczyło spadek przychodów na podstawie przepisów o podatku dochodowym; 3/ pozostałych siedmiu przedsiębiorców stworzyło własne zestawienia przychodów/bazy danych, na podstawie których wyliczyli spadek obrotów.

Stwierdzone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

OCENA CZĄSTKOWA

Urząd nie przeprowadzał w okresie objętych kontrolą analizy efektów udzielonego wsparcia. W PUP nie wprowadzano także działań korygujących w odniesieniu do instrumentów pomocowych. Analiza trwałości udzielanej pomocy polegała na monitorowaniu funkcjonowania mikroprzedsiębiorstw do trzech miesięcy od dnia przyznania wsparcia w ramach danego instrumentu. W czterech przypadkach Urząd podjął skuteczne działania korygujące w celu odzyskania od pracodawców środków nienależnie wypłaconych z powodu błędów popełnionych na etapie weryfikacji wniosków. W odniesieniu do wsparcia wypłacanego na podstawie art. 15ztc ustawy COVID-19 analizowana była przez Urząd trwałość zastosowanych rozwiązań pomocowych w okresie finansowania instrumentu pomocowego.

Najwyższa Izba Kontroli zwraca uwagę, że z przepisów art. 15zzb ust. 14 ustawy COVID-19 wynika dla przedsiębiorców uzyskujących to wsparcie obowiązek zwrotu dofinansowania w całości lub w części w przypadku wykorzystania go niezgodnie z przeznaczeniem, pobrania tego dofinansowania nienależnie lub w nadmiernej wysokości. Jednocześnie w zawartych umowach o udzielenie ww. dofinansowania przewidziano możliwość przeprowadzenia przez Urząd kontroli przestrzegania postanowień umowy oraz wydatkowania środków zgodnie z warunkami określonymi w umowie lub we wniosku, a także postanowiono, że do spraw nieuregulowanych w umowie stosuje się przepisy ustawy z dnia 23 kwietnia 1964 r. Kodeks cywilny⁵⁴. Do dnia rozpoczęcia kontroli NIK, z możliwości takiej nie korzystano.

⁵³ Umowa nr 20/0064 na kwotę 110 099,22 zł.

⁵⁴ Dz. U. z 2020 r. poz. 1740, ze zm.

IV. Uwagi i wnioski

W związku ze stwierdzonymi nieprawidłowościami, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy o NIK, przedstawia następujące uwagi i wnioski:

Uwagi Najwyższa Izba Kontroli nie formułuje uwag.

Wnioski Najwyższa Izba Kontroli wnosi o podjęcie działań w celu wyeliminowania stwierdzonej rozbieżności między danymi znajdującymi się w dokumentacji papierowej, a wprowadzonymi do systemu informatycznego Syriusz.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Opolu. Prawo zgłaszania zastrzeżeń, zgodnie z art. 61b ust. 2 ustawy o NIK, nie przysługuje do wystąpienia pokontrolnego zmienionego zgodnie z treścią uchwały w sprawie zastrzeżeń.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK należy poinformować Najwyższą Izbę Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwagi i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Opole, 12 maja 2022 r.

Kontrolerzy

Grażyna Powęska

/ - /

.....
podpis

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Opolu

Dyrektor

/ - /

.....
podpis

Wojciech Goleński
specjalista kontroli państwowej

/ - /

.....
podpis

Zmian w wystąpieniu pokontrolnym dokonała:
Iwona Zyman, Dyrektor Delegatury NIK w Opolu

Delegatura NIK w Opolu
podpis
Iwona Zyman